

BachoT_EX 1996

Wietse Dol en Erik Frambach

De herinneringen aan EuroT_EX 1994 zijn nog steeds bijzonder plezierig. Niet alleen omdat het programma vol stond met goede sprekers (en bekende namen uit de T_EX-wereld) maar ook de vriendelijke en goedbedoelde sfeer in Gdąnsk. Volgens Kees van der Laan en sinds vorig jaar ook Erik Frambach is de sfeer in Polen altijd fantastisch en zijn de mensen bijzonder aardig, hulpvaardig etc.

Natuurlijk hebben we allemaal het reisverslag (BachoT_EX 1995) van Erik gelezen. Helaas moeten wij zijn superlatieven met een korreltje zout nemen. Immers heeft hij een Poolse vriendin en ziet hij derhalve in de lentezon alles met een gekleurde bril.

Toen in Arnhem (EuroT_EX 1995) de Poolse delegatie ons uitnodigde voor BachoT_EX 1996 werd al snel besloten om daar heen te gaan. Kees, Erik en Wietse maakten de afspraak om per auto naar Polen te vertrekken. Op maandag 29 april om 4.15 uur stond Kees bij Erik op de stoep en vertrok het gezelschap richting Duitsland. De reis verliep bijzonder voorspoedig. Na 8 uur reizen stonden we reeds aan de Poolse grens. Van Phil Taylor hadden we een reisbeschrijving gekregen en het advies om een bepaalde grensovergang te nemen. Dit om uren wachten aan de grens te voorkomen. Inderdaad Phil bleek betrouwbaar te zijn. Binnen 5 minuten stonden we in Polen. Bijzonder groot was ons leedvermaak toen we woensdag avond van Volker Schaa (Dante vertegenwoordiger) hoorden dat hij twee uur voor de grens had moeten wachten.

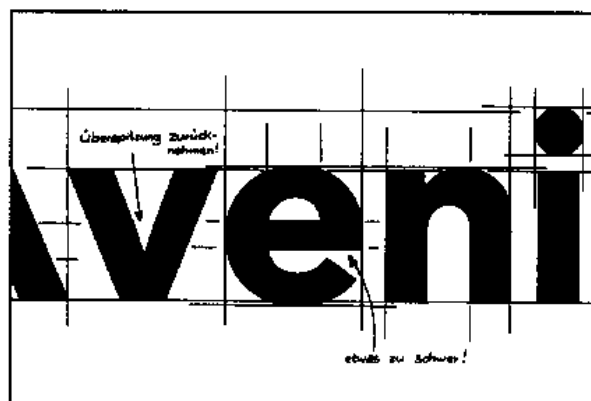
Toen we om 19.00 's avonds (na 1100 km) aankwamen moesten we met handen en voeten (en Kees zijn woordenschat aan Russisch) de beheerder van het vakantieparadijs duidelijk maken dat we ons vakantiehuisje wilden betrekken. Helaas bleek dat we volgens zijn boekingen een dag te vroeg waren aangekomen. Hier bleek al hoe gemoeidelijk alles in Polen gaat: binnen no time hadden we de lakens voor onze bedden en werden we naar een hutje gebracht. Op ons verzoek ging de bar open voor een drankje. Vermoeid konden we gaan slapen om de volgende ochtend naar Poznań te gaan om Julita Boland op te halen.

Het Poolse openluchtmeuseum (een van de vele).

Op dinsdag ochtend (7.30 uur) zijn we vertrokken naar Poznań en hebben daar de stad bekeken. Daarna via een toeristische route naar Toruń (de stad van Copernicus) genomen. Julita bleek een voortreffelijke gids. Ze wist ons langs een soort Openlucht Museum (à la Orvelte) te leiden waar we de bouwwerken uit het Poolse verleden konden bekijken. 's Avonds voor bijna geen geld voortreffelijk gegeten in Toruń. Polen is een bijzonder goedkoop land: benzine voor nog geen gulden per liter en een goed avondmaal voor 15 gulden.

Op woensdag zijn we richting Gdańsk vertrokken om daar in de buurt het slot Malbork te bezoeken. Een gigantisch slot met een rijk verleden. Net na de tweede wereldoorlog lag het bijna geheel in puin en is door de Polen bijna volledig steen voor steen hersteld. Op woensdag avond kwamen de meeste deelnemers voor de conferentie binnen en werden de eerste T_EX-contacten gelegd/hernieuwd.

Andrzej Tomaszewski liet ons weer typografische verfijningen zien.

In de kofferbak van Kees' auto lag een grote stapel CD's en EuroT_EX proceedings. Meteen op woensdag avond konden de eerste exemplaren al van eigenaar verwisselen. Het aantal deelnemers aan BachoT_EX was ongeveer 80 mensen en in de drie dagen van het congres werden er 17 CD's verkocht. Een opmerkelijke hoeveelheid. Op woensdag avond kregen wij te horen dat Erik en Wietse op donderdag avond een uur de tijd kregen om een verhaal over 4T_EX en Windows te houden.

Donderdag de eerste dag van de conferentie. Helaas voor ons bleken de meeste voordrachten in het Pools te zijn. Gelukkig kon Julita (net als vorig jaar) als vertaler optreden. Dit jaar was de groep voor vertaling gegroeid: 3 Nederlanders, 1 Duitser en 1 Hongaarse. Veel hebben we niet opgestoken van de Poolse verhalen (af en toe wat vlagen en

demo's die beter te volgen waren). Na een goed avondmaal konden Erik en Wietse op hun gebruikelijke wijze interactief 4T_EX demonstreren. Na de demonstratie 4T_EX voor Windows werden alle deelnemers uitgenodigde voor een "Dutch night" in onze hut. Kees had namens ons drieën een heleboel Nederlandse lekkernijen meegenomen (berenburg, oranje bitter, advocaat en wijn, tig soorten kaas, gember, sardines, haring, toastjes, drop en nog meer). Het was dan ook niet verwonderlijk dat pas om 3.00 's ochtends de meeste mensen maar eens hun hut opzochten. Tijdens de gezellige avond vroeg Wietse zich af wat het zou kosten om een GUST lidmaatschap voor het leven te verkrijgen. Na wat onderhandelingen besloten de drie Nederlanders en Volker Schaa meteen om lid voor het leven te worden (geen geld voor ons maar hopenlijk voor GUST een enorme financiële injectie om leuke/nuttige dingen te doen).

	Avia	Baltic	Calisia
Avia	~~0:0~~	1:5	0:1
Baltic	0:0	~~1:5~~	7:21
Calisia	3:2	13:21	~~0:1~~

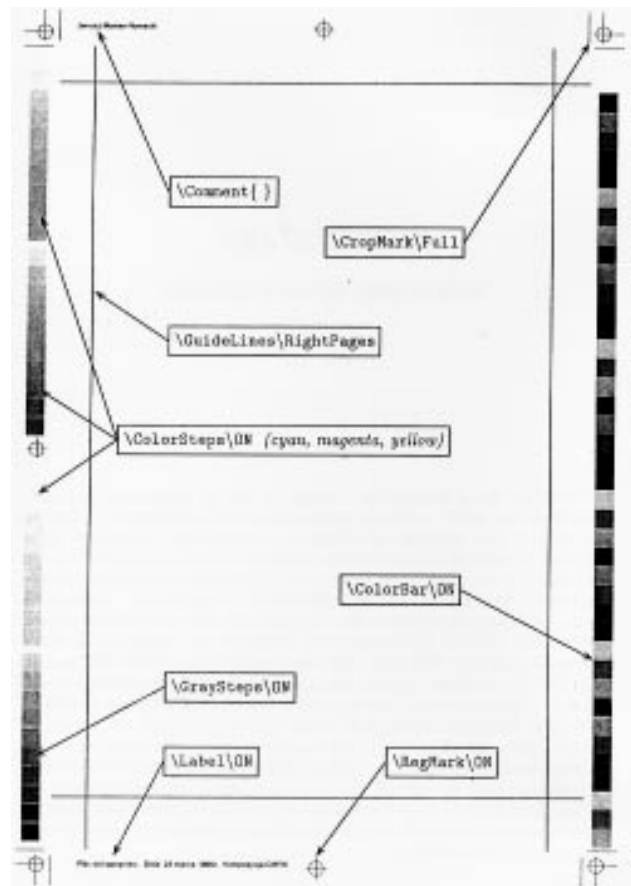
Bogusław Jackowski toonde hoe T_EX en PostScript kunnen samenwerken in tabellen.

Vrijdag was de dag waarop Kees zijn verhalen mocht houden. Het eerste verhaal ging over Metafont en Metapost (zie ook deze MAPS), het tweede verhaal ging over turtle graphics (zie volgende MAPS). Wederom een mooi visitekaartje voor de NTG. De avond was de avond van het grote kampvuur. Niets is gezelliger dan met een meute mensen een enorm fikkie stoken en dan er met zijn allen worstjes te grillen. Helaas begon het om 23.30 uur te regenen waarna we een hut opzochten om verder feest te vieren. De "Polish night" bestond uit veel sterke drank, prachtige gitaar muziek en gezang. Geen wonder dat Kees al jaren verliefd over Polen praat.

Zaterdag de laatste dag ging bijzonder snel voorbij (lag dat aan die kater of was er nog iets anders?). Na de ochtend met lezingen was het tijd om van de meeste mensen afscheid te nemen. Ook Julita moest weg, waarna de Dutch boys weer onder elkaar waren. Na een middag van "netwerken" besloten we zaterdag om 19.30 uur naar huis te rijden. De terugreis ging voorspoediger dan de heenreis en om 7.00 uur zondag ochtend waren we weer in Groningen.

De GUST-meeting was bijzonder gezellig en wij kunnen dan ook iedereen aanraden om eens naar Polen te gaan. Wellicht is het een goed idee om over twee jaar de tweede NTG-lustrum tezamen met de eerste GUST-lustrum te vie-

ren. Polen en Nederlanders liggen elkaar wel en dat is de eerste stap in een succesvol lustrum. In Polen zitten een aantal zeer goede T_EX, Metafont en Postscript gurus. Elke keer ontdekken we weer nieuwe utilities, trucjes en handigheidjes die men in Polen al tijden gebruikt. Polen is (net als Rusland) een plain T_EX-land. De geplande cursus L^AT_EX kon wegens gebrek aan belangstelling (drie inschrijvingen) niet doorgaan. Veel dingen die voor ons gewoon zijn (CTAN, FTP en CD's) zijn voor de meeste Polen niet toegankelijk. Dit was duidelijk merkbaar op BachoT_EX waar velen zeer veel floppen kopieerden vanaf een PC (de eigen Poolse CTAN-opzet). Ook zie je binnen de Poolse T_EX-wereld veel mensen op de zelfde manier werken: batch files en de Volkov commander (een Norton commander). Freeware software is voor hun de oplossing om niet alleen gratis een T_EX-shell te hebben maar door hun handigheid en inventiviteit heeft iedereen een gebruikersvriendelijk en krachtig systeem. Niet iedereen heeft 4T_EX nodig!

Janusz Nowacki liet zijn macro's zien om professioneel drukwerk te maken.